

Az átalakuló plasztikusság kiáltványa

A természet átváltozó realitás. Minden, ami létezik, egyedi eset, csak egyszer előforduló megvalósulás. Az anyag és a mozgásformák csodálatosan rendezett káoszában minden módosuló mozzanat formaváltozást eredményez.

„Én, Csuang Csou, egyszer azt álmodtam, hogy pillangó vagyok. Lebegő pillangó, aki jól érezte magát, megelégedett volt, és semmit sem tudott Csuang Csou-ról. Hirtelen felébredtem, és észrevettem, hogy ismét Csuang Csou vagyok. Most nem tudom, Csuang Csou vagyok-e, aki azt álmodta, hogy ő pillangó, vagy pillangó vagyok, aki azt álmodja, hogy ő Csuang Csou.”

Az embert és a pillangót határ választja el egymástól. A határt átlépni átalakulás.

A művészet történetének folyamán a természetből kiindulva a képző- és a díszítőművészetben az egyre összetettebb figurális ábrázolások mellett elvont artikulációs formák fogalmazódtak meg, a vizualitást átfogó kifejezési formák alakultak ki.

E fejlődésben új lehetőség rejtett, az értelem vezető szerepének lehetősége, amely először Malevics fekete négyzetében valósult meg. Az e képből sugárzó erőfeszítés a sajátosan kiválasztott vizuális viszonyok elemzésére irányult. Az eredmény képek és plasztikák sora egyszerű, könnyen áttekinthető szerkezetekkel, leginkább absztrakt és konkrét elképzelések kevert formái. E művek természetük szerint nem egyediségre utaló produktumok, sokkal inkább prototípusok, az átalakítás lényegét tartalmazó elvek.

E tapasztalatok alapvető vizuális feltételeket tudatosítottak. Újabb ismeretek szerzése céljából szükségessé vált a jelenségek teljesebb elemzése. A természet minden formája és viszonya törvényszerűségek szerint valósul meg, melyek kategorizálhatók. Összetettségüknek megfelelően hierarchikus rendbe tagozódnak. A törvényszerűségeknek az anyaghoz kötöttségtől való feloldása lehetővé teszi a törvényszerűségeknek mint tiszta tulajdonságoknak, tiszta szemléleti formáknak a megragadását.

A tiszta tulajdonságok egymás mellé rendelésével mesterséges rendszert alkottam, mely nem absztrakt, hanem mesterséges alakítást tesz lehetővé. Ez a rendszer a tulajdonságoknak vizuális, az idő által előidézett szervezési formája, melyet „átalakuló plasztikusságnak” nevezek. Mint vizuális nyelv az „átalakuló plasztikusság” elváltozó, mesterséges folyamat, munkáimat e plasztikusság hordozóinak tartom.

Ezért nevezem valamennyi művemet szubsztrátumnak, azaz hordozónak.

Az átalakuló plasztikusság a jelen aktualitásában a matematika segítségével valósítható meg koordináta-rendszerekben vagy e koordináta-rendszerektől függetlenül.

Az *aktualitás* nem analitikus, hanem szintetikus, nem elvont (absztrakt), hanem képzetes.

Az *elemek* nem elvontak (absztraktak), hanem mesterségesen autonómok, formai és asszociatív tisztaságot követelnek, szigorú formaművészetet. Funkcionális helyértékük van, és az idő által meghatározottak.

A *szerkezetek* nem természetesek, hanem matematikaiak.

A vonatkoztatási rendszerek tér-időbeliek.

A koncepció a visszafordíthatatlanság elvéből indul ki.

Korunk a szintézis kora. Az a véleményem, hogy a művészetben is, hasonlóképpen ahhoz, ami más kutatási területen történik, segítségül kell hívnunk a matematikát, az egzakt módszert. Korábbi elemzésem tárgyai a különböző állapotok voltak. Most sikerült az elemzéseket a változásokra, az átalakulásokra kiterjesztenem. Ezzel párhuzamosan a képtér sajátos karakterisztikáját vizsgálom. Szigorúan különbséget teszek forma és képlet, ill. szabály között. A szabályok alakító használata megakadályoz mindenfajta tetszőlegességet, és biztosítja a vizualitás és a forma pontosságát. Az átalakuló plasztikusság létrehozása tehát struktúraalkotó. A létrejövő minőségek alkotójuk képzelőerejétől függenek, és tisztán módszertanilag nem érthetők meg.

Stuttgart, 1967. augusztus-szeptember

in: Új Művészet, Budapest 1992. március

in: K.A. Szombathelyi Képtár, 1993. katalógus

német nyelvű közlés: A. K. Synthetische Programme, Kölnischer Kunstverein, 1973.

+ Städtische Kunstsammlungen (ma: Wilhelm-Hack-Museum), Ludwigshafen a. R., 1974.